

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
ABSTRACT.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภาพ.....	ฎ
สารบัญภาพ.....	ฏ
บทที่ 1 บทนำ	
ภูมิหลัง.....	1
คำถามวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	10
1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545... 11	
2. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พุทธศักราช 2550-2554.....15	
3. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551..... 18	
4. กระบวนการเรียนรู้..... 33	
5. พี่ชมนุไพร..... 51	
แนวคิดที่เกี่ยวข้อง..... 58	
1. ภูมิปัญญาท้องถิ่น..... 58	

หัวเรื่อง	หน้า
2. วิทยาศาสตร์ท้องถิ่น.....	64
3. การจัดการความรู้.....	69
บริบทของโรงเรียนบ้านเม่นใหญ่.....	74
บริบทของชุมชนบ้านเม่นใหญ่.....	76
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	80
1. งานวิจัยภายในประเทศ.....	80
2. งานวิจัยต่างประเทศ.....	84
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	85
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ขอบเขตของการวิจัย.....	87
1. กลุ่มเป้าหมาย.....	87
2. เนื้อหา.....	87
3. พื้นที่ในการวิจัย.....	88
4. ระยะเวลาในการวิจัย.....	88
5. ระเบียบวิธีวิจัย.....	89
6. ขั้นตอนในการวิจัย.....	89
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	90
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	94
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	96
สถิติที่ใช้.....	96
แผนการดำเนินงาน.....	98
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
1. กระบวนการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ท้องถิ่นเรื่อง พืชสมุนไพร จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ของโรงเรียนและชุมชนบ้านเม่นใหญ่.....	99
1.1 ข้อมูลพื้นฐาน.....	101
1.2 การศึกษาบริบทชุมชนบ้านเม่นใหญ่.....	101
1.3 การจัดทำแผนที่ความรู้เรื่อง พืชสมุนไพรในชุมชนบ้านเม่นใหญ่.....	104

1.4 การสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ท้องถิ่น จากภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนบ้านแม่่นใหญ่.....	108
1.5 การกำหนดฐานการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ท้องถิ่นในชุมชนบ้านแม่่นใหญ่.....	109
1.6 การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ท้องถิ่นเรื่อง พืชสมุนไพรจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ในชุมชนบ้านแม่่นใหญ่.....	113
1.6.1 ฐานการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การย้อมผ้าจากสีเปลือกไม้.....	114
1.6.2 ฐานการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง พืชสมุนไพรที่ใช้ไล่แมลง.....	118
1.6.3 ฐานการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง พืชสมุนไพรที่ใช้รักษาโรค.....	122
1.7 สังเคราะห์กระบวนการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ท้องถิ่น เรื่อง พืชสมุนไพร จากภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนบ้านแม่่นใหญ่.....	126
2. การพัฒนาทักษะกระบวนการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ท้องถิ่น ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านแม่่นใหญ่.....	136
2.1 ข้อมูลพื้นฐาน.....	136
2.2 พฤติกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ท้องถิ่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น...138	
2.3 พฤติกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ท้องถิ่นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	140
2.4 การพัฒนาทักษะกระบวนการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ท้องถิ่น ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	142
2.4.1 ทักษะกระบวนการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ท้องถิ่น ที่ต้องการพัฒนา.....	142
2.4.2 กิจกรรมเรียนรู้วิทยาศาสตร์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น.....	143
2.4.3 ผลการพัฒนา.....	146
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย.....	153
อภิปรายผล.....	155
ข้อเสนอแนะ.....	161
บรรณานุกรม.....	163
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	171

หัวเรื่อง	หน้า
ภาคผนวก ข หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญ.....	192
ภาคผนวก ค ภาพกิจกรรมการดำเนินงาน.....	199
ประวัติผู้วิจัย	228

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางสาระที่ 8.....	33
2 แสดงแผนที่ความรู้จากการเปิดเวทีเสวนา	104
3 แสดงชุดความรู้เรื่องพืชสมุนไพรจากปราชญ์ชาวบ้าน.....	111
4 แสดงผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของแหล่งเรียนรู้และชุดความรู้เรื่องการย้อมผ้า จากสีเปลือกไม้กับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์.....	114
5 แสดงผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของแหล่งเรียนรู้และชุดความรู้เรื่อง พืชสมุนไพรที่ใช้ไล่แมลงกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์.....	118
6 แสดงผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของแหล่งเรียนรู้และชุดความรู้เรื่อง พืชสมุนไพรที่ใช้เป็นยารักษาโรคกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์.....	122
7 แสดงผลการสังเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ในฐานการเรียนรู้เรื่องการย้อมผ้าจาก สีเปลือกไม้และกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์.....	126
8 แสดงผลการสังเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ในฐานการเรียนรู้เรื่องพืชสมุนไพร ที่ใช้ไล่แมลงและกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์.....	129
9 แสดงผลการสังเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ในฐานการเรียนรู้เรื่องพืชสมุนไพรที่ใช้ เป็นยารักษาโรคและกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์.....	133
10 แสดงผลการตรวจสอบพฤติกรรมด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ก่อน และหลังเรียนฐานการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การย้อมผ้าจากสีเปลือกไม้.....	147
11 แสดงผลการตรวจสอบพฤติกรรมด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ก่อน และหลังเรียนฐานการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง พืชสมุนไพรที่ใช้ไล่แมลง.....	148

ตารางที่

หน้า

12 แสดงผลการตรวจสอบพฤติกรรมด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ก่อน
และหลังเรียนฐานการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง พืชสมุนไพรที่ใช้เป็นยารักษาโรค..... 150

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่

หน้า

1 ความสัมพันธ์ของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551.....	23
2 แสดงกิจกรรมขั้นตอนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้.....	39
3 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	86
4 แสดงแผนการดำเนินงาน (Research Flowchart).....	98

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1	แสดงที่ตั้งแหล่งเรียนรู้ตามแผนที่ความรู้.....	108
2	แสดงแผนที่ความรู้ในเรื่องการข้อมผ้าจากสีเปลือกไม้.....	116
3	แสดงแผนที่ความรู้ในเรื่องพืชสมุนไพรที่ใช้ไล่แมลง.....	120
4	แสดงแผนที่ความรู้ในเรื่องพืชสมุนไพรที่ใช้เป็นยารักษาโรค.....	124

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY